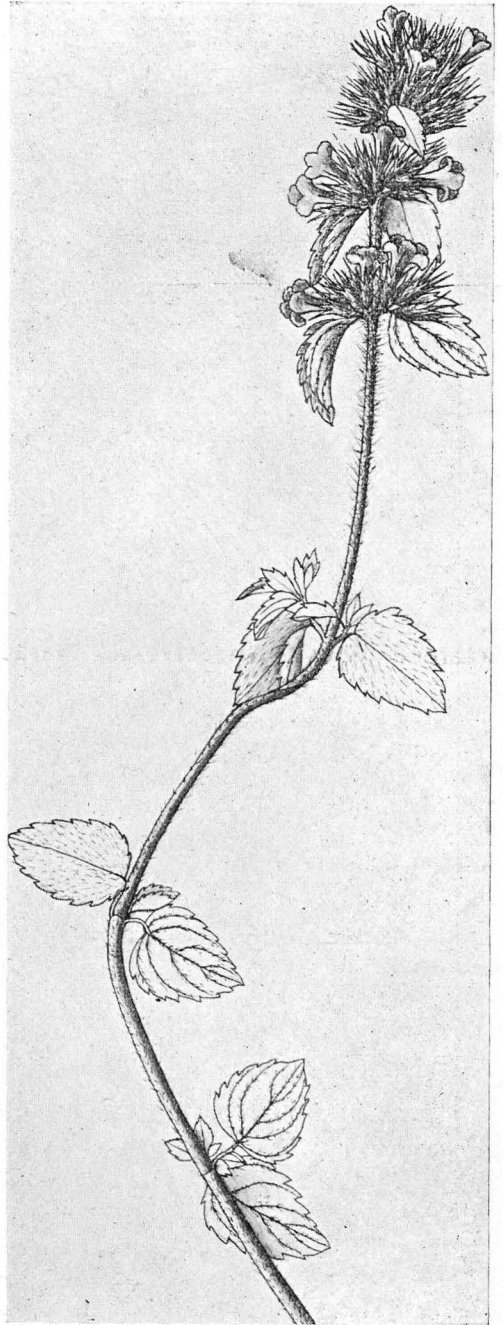

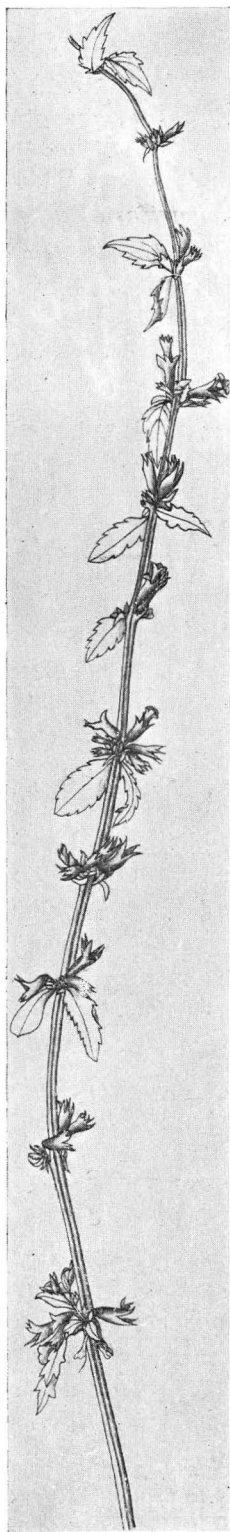
EEN TOCHT NAAR HET DIËNG-PLATEAU.

Alle terrein is hier vrijwel of ontgonnen of ontgonnen geweest en weer verlaten. De oorspronkelijke flora is dan ook zoo goed als geheel verdwenen. Alleen aan zeer steile en daardoor voor cultuur ongeschikte hellingen vindt men er nog de magere overblijfselen van, zooals hier en daar de eenige Javaansche *Gunnera*-soort, *G. macrophylla* Bl. een lage, meest gezellig groeiende plant met rhabarberachtige bladeren en daaronder weggescholen groote bloempluimen. De plant is lang niet zoo mooi als *Gunnera scabra*, welke in Hollandsche tuinen en parken zoo vaak aangeplant wordt; de inlanders, die onze *G. macrophylla* Soekmo diloewih noemden, kennen haar geneeskrachtige eigenschappen toe.

Op de akkers, vooral op die, welke eenigen tijd aan zich zelf zijn overgelaten, groeit een overvloed van onkruiden. Vele van deze zijn over het geheele plateau verspreid, andere treden op sommige plaatsen in groote hoeveelheid op en zijn eenige honderden meters verder weer niet te vinden. Deze laatste vormen mogelijk de nakomelingschap van een enkel individu. Bijna alle onkruiden zijn kruidachtig, vallen op door helder gekleurde bloemen en vertoonen rijke zaadvorming, tenzij zij zich snel op vegetatieve wijze vermenigvuldigen. Zeer algemeen zijn Composieten en Labiaten. Een der algemeenste planten is hier de uit Amerika ingevoerde Composiet *Galinsoga parviflora*, (Mondreng) een thans in de middelste bergstreken van geheel Java zeer algemeene plant. Dan enkele soorten van melkdistel (*Sonchus*) en een paar echt Javaansche Composieten, nl. een *Spilanthes*-soort en vooral *Myriactis nepalensis*, waarvan de jongere hoofdjes roodpaars, de oudere geelwit zijn. De plant komt overal op het plateau in overvloed voor, uitgezonderd op de moerassige gedeelten. Ook *Artemisia vulgaris* is zeer algemeen, zij bloeide op het oogenblik nergens. Trouwens in verhouding tot het aantal niet bloeiende individuen is het aantal bloeiende bij deze soort steeds zeer gering. De vermenigvuldiging geschiedt hoofdzakelijk door onderaardsche uitloopers. *Gnaphalium*-soorten groeiden overal, wij vonden

13. *Satureia umbrosa*.

14. *Melissa parviflora*.

vier verschillende. Ook *Erigeron linifolius* was hier algemeen, van oudere individuen worden de houtige stengels in groote hoeveelheid voor brandhout verzameld. *Erechthites valerianaefolia* is niet zeldzaam; ook deze plant is een verwilderde Amerikaan.

Van de Labiaten is *Satureia umbrosa* (fig. 13) de algemeenste, een lage plant die eenigszins aan de Hollandsche purperen doovenetel doet denken. Voorts de sierlijke *Plectranthus javanicus* (Soengkètan,) welke één tot anderhalven meter hoog wordt. Haar zijtakken liggen vaak met den overhangenden hoofdstengel in het zelfde vlak, en dragen een overvloed van blauwparse, op die van *Coleus* gelijkende bloemen. Langs de wegen vindt men op vele plaatsen een mooie *Scutellaria*, op wat donkerder plaatsen de eenige Javaansche Melisse, *Melissa parviflora* (fig. 14) met kleine witte bloemen. Dan nog een naar Munt riekende Labiaat, een *Mentha*-soort, die op vele plaatsen in de Javaansche bergstreken voorkomt en nooit bloeit. Zij wordt hier *Merdinah* genoemd, bij Sindanglaja heet zij Krèsmèn. Een paar *Polygonum*-soorten zijn zeer algemeen, zoo ook de Javaansche Vergeetmijniet (*Cynoglossum javanicum* Thunb), waarvan wij hier twee vormen aantreffen, een grootbloemige met zittende en een kleinbloemige met gesteelde bladeren. Op het plateau zelf vindt men bijna uitsluitend de grootbloemige soort, wat lager, tegen de hellingen de kleinbloemige. Algemeen zijn voorts een paar *Lysimachia*-soorten met heldergele bloemen nl. de rechtopstaande *Lysimachia ramosa* met smalle verspreide bladeren en lang gesteelde bloemen, en de kruipende, veel tengerder *L. japonica* met zittende, naar verhouding breede bladeren en kortgesteelde bloemen. Aan wegranden komen overal eenige schermbloemen voor, waaronder de in het oosten van Nederland op vele plaatsen aangetroffen *Sanicula europaea*, voorts *Centella asiatica* (antanan), een kleine *Hydrocotyle* (*H. sibthorpioides*) en op vochtige terreinen de reeds vermelde *Oenanthe javanica*. Zeldzamer is *Pimpinella alpina*, door de inlanders Poerwo atjeng genoemd, wij vonden haar slechts in en nabij de ventilatietrechters, waarvan een negental door de Hindoes zijn gegraven ten behoeve eener onderaardsche waterleiding. Een mooi blauw klokje (*Wahlenbergia gracilis*, Patikan, j. pag. 103, fig. 4) is algemeen, zoo ook de op een forsche *Lobelia* gelijkende *Pratia montana* met blauwe bloemen en lang gesteelde groote zwarte bessen.

Waar de akkers wat langer aan zich zelf zijn overgelaten en dus jonge struikwildernissen dragen, vindt men nog andere planten, zooals *Thalictrum javanicum* met fijn verdeelde bladeren en tot groote ijle pluimen vereenigde bloemen, die opvallen door de witte meeldraden. Ook is hier te vinden de reeds genoemde *Hypericum Leschenaultii*, benevens *Rubus niveus*, een mooie zeer stekelige braam met wit bewasten stengel en kleine rose bloemen. Behalve deze braamsoort groeien er op het plateau nog vele andere;

na *R. niveus* is wel het meest algemeen *R. lineatus*, met schijnbaar handvormig samengestelde bladeren, waarvan de vijf blaadjes door de vele evenwijdige zijnerven een gestreept uiterlijk hebben. Aardorchideeën zijn op het plateau zeldzaam, uitgezonderd de grootbloemige aardorchidee *Habenaria multipartita*, met een in vele smalle slippen verdeelde lip. De groene bloemen geuren des avonds heerlijk, de knollen der plant worden door de inlanders gegeten. Aan steile wegranden en op alangvelden vindt men hier en daar groepsgewijze *Microstylis Kobi* met donkerpurperen bloemen en groene bladeren met purperen steel. Het prachtige Javaansche Gentiaantje (*G. quadrifaria*, Sirawan boemi, j.) vonden we slechts op een enkele plaats, maar daar dan ook in groote hoeveelheid. De meest algemeene Javaansche Balsemien (*Impatiens platypetala*, *Patjar*, j.) komt hier zeer veel voor, andere soorten zagen wij niet.

Al inzamelende, hadden we ons verscheidene palen van het hotel verwijderd, het was al ver over twaalfen en de door toeristen verwende koelis wilden eten. Eten hadden ze echter niet bij zich, het was hier ook nergens in de buurt te koop en daarom wilden ze naar huis terug. Ook mijn maag jeukte, maar ik had gelukkig een paar kwattareepen medegenomen, welke mij ook op de volgende tochten uitstekend te pas kwamen. De heer BACKER is echter de meening toegedaan, dat hij, die uit botaniseeren gaat, het best doet zich het eten des middags geheel af te wennen en zoo weinig mogelijk te drinken. In de bergen, zeide hij, kan men ook het drinken onderweg best nalaten, in de gloeiende laagvlakte is de zonnegloed vaak zoo fel, dat men zich 's middags de weelde van een slok thee of ajerblanda mag veroorloven. Hoewel ik hem door aanbieding van een kwattareep van zijn standpunt wilde afbrengen, gelukte mij dit niet en ik moet vermelden, dat hij ook de volgende dagen zijn bovenvermelde theorie werkelijk in practijk bracht, waartoe ik ten slotte ook gedwongen was, toen mijn chocoladereepen op waren. Eerlijkheidshalve wil ik hier bekennen, dat ik toen ook tot de conclusie kwam, dat het eten des middags op een tocht meer *gewoonte* dan *noodzakelijkheid* is. Maar voor de koelis gingen we dezen keer naar huis. De heeren kregen echter de opdracht voortaan voedsel voor zich mede te nemen. In het hotel werden de plantentrommels geledigd en vergastten we ons op een kop heete koffie. Indien ik niet doornat geregend was, had ik het weezoete vocht niet opgedronken, maar nu deed de warmte me lekker aan. Waar we dien middag nog op stap wilden, kon van verkleeden geen sprake zijn, bovendien beweerde de heer BACKER, dat we ons verheugen konden, dat we nat waren, dan behoeften we niet meer bang te zijn het te worden. Immers, zeide hij, zoolang men droog is, heeft men altijd nog hoop het te blijven en ergert men zich aan de nijldige, koude regenvlagen. Is men daarentegen eenmaal doornat en koud, dan ergert men zich niet meer aan den regen en verblijdt men zich over elk oogenblik, dat het droog is. Dit was een prachtige troost vooral, wanneer men bedenkt, dat we op het plateau geen drogen dag gehad hebben. Om twee uur thuisgekomen waren we blij om drie uur weer op stap te kunnen gaan, daar het verblijf in het hotel zeer onaangenaam werd gemaakt door de talloze vliegen, die hier, vooral overdag, al even lastig waren als in Holland.

We hadden in het uur pauze naarstig de kaart bestudeerd en bemerkte, dat er een Kampong Pari Kesit bestond. Daar hadden we hoop onze *Bromus* te zullen aantreffen. Het pad ging ditmaal in oostelijke richting en slingerde zich wederom door bouwlanden. Na beschrijving van onzen *Bromus* aan eenige daar gevestigde inlanders, kregen we geen geruststellende berichten. Wel lichtte men ons in, dat dit gras in pagers en aan wegranden voorkwam, maar zijn bloeitijd, zeide men, viel pas later. Hadden wij hiervoor den natten

moesson getrotseerd en zouden wij, zooals we vooruitzagen, iederen dag door regen een kletsnat pak halen om niet te vinden wat we zochten. Dat zou toch jammer zijn. Maar in elk geval wilden we ons overtuigen van de waarheid der inlichtingen. In de nabijheid der Kampong Pari Kesit werd een premie uitgelooft van een dubbeltje voor den eerste, die de gezochte plant zou vinden. O, uitnemend premiestelsel! Nauwelijks hadden de koelis ten volle begrepen, wat van hen verlangd werd, of achter heggen en struikgewas waren zij verdwenen om de uitgelooftte belooning te verdienen. En werkelijk, met een glunderend gezicht kwam spoedig de eerste met pari kesit opdagen. Wat een plezier voor ons hem zijn welverdiende belooning te kunnen geven. En met welke gewaarwordingen zal de vinder zijn belooning in ontvangst genomen hebben, vooral toen later bleek dat niet één plant, maar honderden van deze soort te krijgen waren, want spoedig ontdekten wij er ook bij hoopen. De premie werd dan ook zeer spoedig verlaagd, eerst tot één cent per exemplaar en toen betaalden we voor vijf exemplaren slechts een cent. De koelis moesten er nog genoeg werk voor doen, want de planten stonden veelal midden in de pagers en hieruit moesten zij worden opgedolven, geheel gaaf, met wortel en al, dit was de uitdrukkelijke voorwaarde om aanspraak te kunnen maken op de belooning van één vijfde cent. Spoedig hadden we echter honderd mooie exemplaren bij elkaar. Het hoofddoel van den tocht was nu feitelijk bereikt, maar natuurlijk ging het niet aan de botanische exploratie van het plateau, waar we nu eenmaal mee begonnen waren, en die aan reis- en vervoerkosten al een niet onaanzienlijk bedrag geveigd had, halfweg te laten steken.

(Wordt vervolgd).

JACHTAVONTUREN IN CEYLON.

(Vervolg).

Om 8¹/₂ uur, bereiken we moe en stijf Bibile, waar ik de koelies aantref. We haasten ons naar het „rest-house”, en na een stevig maal, een taaie dorpskip en wat rijst en curry, naar bed.

Den volgenden morgen worden we om 4 uur gewekt door den slaperigen „boy” en weldra zijn we op weg naar Ekeryankumbra. (Laten we in 't vervolg deze plaats maar als E. aanduiden!).

Spoedig zijn we in dichte jungle, maar het heldere maanlicht helpt ons en vroolijk beginnen we onze 12 miles. Alles rondom ons is nog in diepen slaap, geen vogel doet zich hooren. Nu en dan wordt de stilte verbroken door het eentonig gezang van een der koelies, meestal ter eere der thuis gelaten vrouwen of dat de Dorai veel zal mogen schieten. Om de 5 miles houd ik even halt. Het is nog heerlijk koel, maar toch drukkend, en de vliegen beginnen ons al hard te vervelen.

Een scherp, kort geblaf en over den weg haast zich een schuw klein hert, hier bekend als het „red-deer” of „barking-deer” (*Cervulus muntjac*).

Nu en dan passeeren we eenzame hutjes, of een ossenwagenkamp, waar de ossen-drijvers reeds druk bezig zijn hun morgenrijst te koken.

Enkele groeten worden gewisseld, maar de meesten verstaan het taaltje van mijn koelies niet. In deze streken, waar ze maar weinig met Tamils in aanraking komen, en nog minder met Europeanen, spreekt een Sinhalees maar zeer zelden tamil. Daar ik echter vrij wel geen sinhaleesch ken, zal ik me toch met tamil moeten behelpen.